

je bil v tolikih bojih Turke posekal, in ga je vjel. Zopet je bil izdajalec Branković, kajti Jurij Branković je prijatelja zapustil. Ne da bi ta kaj vedel, se je pogajal s sultanom in ga v odločilnem trenutku izdal. Za to izdajstvo ga je sultan potrdil za srbskega kneza, a Jurijeva sreča ni trajala dolgo. L. 1456. mu je sultan Mohamed II. vzel južni del države, in po njegovi smrti



IMOVITA MIRIDITKA.

istega leta so se sinovi sprli in ostanek srbske moči se je izgubil. Leta 1459. je padla Semendrija v turške roke.

Te bridke spomine je doslej zbuvalo ime Kosovo polja. Letos pa je videlo Kosovo veliko zmagó srbskega orožja, in ob mavzoleju sultana Murada I. se je brala maša zadušnica za carja Lazarja, za padle srbske junake, ob navzočnosti zmagoslavne armade!

Srbi so vzeli po vrsti Verizović, Vučitrn, Gilan, Mitrovico, Tetovo in Veles ter zaplenili 187 turških topov in 430 zabojev streliva. Zeki paša se je z razkropljenimi deli svoje armade umaknil proti jugu.

To je bila prva polovica srbske vojne akcije, ki se je končala zadnji teden oktobra meseca. Tedaj se je pa začela druga polovica, ki je izzvala oster mednarodni konflikt in razburila vso diplomacijo: Srbija je segla na Albanijo, da si pribori pristanišče ob jadranski obali.

Srbi so sploh začeli to vojsko z glavnim namenom, da si pribore pristanišča ob Jadranskem morju. Črnogorci so jim pripravili pot s svojim pohodom na Leš in Sv. Ivan Meduanski. Kot glavni pristan pa so si izbrali Srbi Drač, za katerega se sedaj bore.

Drač je že igral važno vlogo v zgodovini. Pol tisoč let pred Kristusom so ga ustanovili Korinčani; imenovali so ga Epidamnos. Rimljani so ga povzdignili z imenom Dyrrhachium v glavni pristan provincije Illyria Praevalitana. Pompej ga je izbral za glavno taborišče, je povabil celo senat iz Rima v Drač, in

tu je Cezar dobil dve zmagi. Po delitvi rimskega cesarstva je pripadel Drač vzhodnemu delu in je dosegel svoj cvet v 4. stoletju, ko ni bil le glavno mesto eparhije Novi Epir, ampak glavni kraj na zapadnem delu balkanskega polotoka, po veliki cesti zvezan z Bizancem. V 6. stoletju je tu stolovala vzhodnogotska kraljica Amalasunta, ki si je v Draču sezidala krasno prestolico. Bizantski cesar Mihael Dukas ga je za nekaj časa povzdignil v vojvodino. Pozneje so se vrstili v posesti Drača Normani, Bizantinci, Benečani, Epiroti, Filip Tarentski, Navarra in Anjou, od l. 1502. pa je bil pod turško oblastjo do danes. Turki so Drač popolnoma zanemarili. Nekdaj cvetoče trgovsko mesto je sedaj ubožno pristanišče, zablateno in zapuščeno. Vkljub temu se izvažajo iz Drača še blaga za dva milijona kron. V Draču je katoliška nadškofija (nadškof stanuje v Deldenisti), ki šteje 23 župnij s 47 cerkvami ter obsega kakih 13.000 katoliških Albancev. Če bi se pristanišče izčistilo, bi se dala iz Drača narediti vojna luka.

To hočejo Srbi, a glasni ugovori Avstrije, ki ne pusti, da bi ji kaka sovražna moč zastavila svobodno pot v Adriji, so izzvali konflikt, o katerega končni rešitvi danes še ne moremo ničesar povedati. Istina je le, da gredo Srbi brezobzirno svojo pot proti Draču. Ali jim bodo vevlasti to pustile, je vprašanje.



ALBANSKI MIRIDIT.

Na južni strani so pa prodirali Srbi proti Bitolju, koder so strli moč Zeki paše in uničili zapadno turško armado. Na poti so premagali še Turke pri Kičevu in pri Prilepu, rojstnem kraju kraljeviča Marka.

Bitka pri Prilepu se je razvila severno od mesta, kjer se hribi stisnejo in tvorijo dolg klanec, obdan ob straneh z visokim skalovjem, med katerim vodi pot iz Velesa. Ako hočeš priti v Prilep, si prisiljen iti po tem globokem žrelu. Ko so Turki zbežali iz Kumanovega in Skoplja, so se umaknili v okolico Velesa, in ko so bili tudi tu premagani, so se obrnili